

פרוטוקול מס' 12/18

מישיבת ועדת-הכנסת ביום שלישי,
כ"ו בטבת תשס"ז (10.1.1956)
בשעה 9.00

ב ר כ ח ד: א. י. גרינברג - סגן יו"ר הכנסת.
ב. ניר-דפאלקס - " " " "

חברי הוועדה:

ב. אזניה
ע. איכילוב
א. אלטמן
ש. בבה
ש. הלל
מ. וילנר
סאלח חסן ח'ניפס
ס. יוספטל
ד. ליבשיץ
ש. יוניצ'מן
י. ניצני
ס. נורוק
א. רמז
ש. שורש
ג. שוקן
א. תלמי

ח ס ר ד: ס. א. אלזועבי
א. בהיר
י. כסה
א. עבאס

סדר-היום: א. דו"ח ועדת המשנה למשכורת חברי-הכנסת.

ב. שחרור חוק קרן היסוד המגבית המאוחדת
לישראל תשס"ז - 1955, מחובת ה"24 שעות".

א. דו"ח ועדת המשנה למשכורת חברי-הכנסת:

היו"ר ב. אזניה: על סדר-היום עומדת שאלה של דו"ח ועדת המשכורת. לפני שנדון בענין אני רוצה שנחליף דברים בקשר לשאלה אחת שמעסיקה אותי מראשית עבודתי בכנסת השניה והשלישית.

והשאלה היא: האם ניתן, כאשר אנחנו בדעה אחת, לסמוך על איפול בנוגע לדיונים של ועדת-הכנסת. לא ייתכן שכל דבר שאנחנו דנים בו בוועדת הכנסת מוכרח להיות נתון לפרסום, גם אם איננו רוצים בכך במשותף.

בענין זה ששמו אש"ל, הייתי סבור שעד לגמר הדיונים ועד למה שנחליט על כך יימנעו מלהעסיק את העתונות; מפני שענין המשכורת הוא דבר שכרוך בשינוי חוק ובדיון פומבי, אבל ענין האש"ל אינו כרוך בשינוי חוק, אלא זו החלטה של ועדת הכנסת.

אינני מרחיק לכת עד כדי כך שמראש אציע שנפרסם או לא נפרסם מה שנחליט בנוגע לשינויים באש"ל. אבל הייתי רוצה שכל עוד לא נסיים את הדיון, לא יימסר לאף עתון שאנחנו דנים בזה ומה אנחנו דנים בזה. אם הדבר הזה יכול להיות מוסכם - אני מבקש את חברי ועדת-הכנסת הנוכחים כאן לנסות זו הפעם - כל עוד לא נסיים את הענין - לא למסור עליו לעתונות, כדי שלא נעמוד בין אלה שגם כן דנים בהם ומדברים בהם נכבדות בנוגע לשינויים בשכר ובמשכורת. נסכים כולנו לתנאי מפורש שזה איפול שלם עד גמר הענין.

יו"ר ועדת-המשנה למשכורת חברי-הכנסת ימסור לנו דו"ח על עבודתה.

ש. בבה: אמסור על תוכן הדיונים והחברים יכולים לנמק את הצעותיהם.

קודם כל אני חייב הסברה בקשר לבעיה בכללותה. משכורתם של חברי-הכנסת מורכבת מכמה אלמנטים: הראשון - המשכורת כשלעצמה, כפי שמקבל אותה כל עובד במדינה - משכורת ותוספת יוקר. השני - גם כן משותף לכל העובדים במדינה - הביטוח. נהוג בכל מקומות העבודה לתת 11% לקופת תגמולין ופיזויים. לחבר-כנסת אין קופת תגמולין ופיזויים ומקום זה הוא מקבל 11% ממשכורתו לצרכי ביטוח; סכום זה צמוד לתוספת היוקר. שני אלה מהווים את המשכורת.

האלמנט השלישי - אלו הן ההוצאות הממשיות שיש לחבר-הכנסת עקב היותו חבר-כנסת: אש"ל ונסיעות שהם מקבלים. האלמנט הרביעי - הענקה. כל חבר-כנסת מקבל הענקה.

מבין כל אלה רק המשכורת חייבת במס-הכנסה. מיתר התשלומים אין חבר-הכנסת משלם מס-הכנסה. האש"ל והענקה אינם תלויים בחוק; ז.א. ועדת הכנסת רשאית, מדי פעם בפעם, להחליט על שינוי בגובה הסכומים האלה. לעומת זאת, כל שינוי במשכורת טעון תיקון בחוק, כלומר דיון במליאת הכנסת.

נהוג זה הועבר אלינו מן הפרלמנט הבריטי. ייתכן שאילו ידענו קודם כמה שינויים יחולו בשטח זה במדינה, היינו מנסחים אחרת את החוק, משום שחוק כזה יכול להיות מתאים רק למדינה שבה יש מטבע יציב. אצלנו, כאשר יש שינויים גדולים בערך המטבע - הדבר הזה גורם לקשיים.

בוועדת-המשנה הסתמנה מגמה להגיע, במידת האפשר, לסיכומים מוסכמים, כדי לא לזרוק את הענין טרף לכל מיני יצרים שיכולים להתעורר, במיוחד כאשר הדבר הזה יכול לבוא ויבוא לדיון פומבי. אין זאת אומרת שנתקבלו סיכומים מוסכמים. אבל מנטה זו הסתמנה, וזו מגמה בריאה.

לשבחה של ועדת-המשנה אני רוצה להגיד שהיא קיבלה את העקרון שיש לסטות מן הנוהג שהיה קיים עד כה, שלפיו היו מעלים לחבר-הכנסת את אותו חלק מן התשלומים שפטור ממס, כי דבר זה ניתן לסידור בחדר זה, ואילו כל העלאה אחרת במשכורת עצמה היתה נתונה לרפלקטור פומבי וביקשו להמנע מן הפומביות. יצא, איפוא, שאותו חלק החייב במס לאה וגדל, וחבר-הכנסת נמנע מתוספת בשעה שהמדינה לא נהנתה מזה.

ש.בנה:

ויש עוד דבר מנוחך: כאשר הכנסת הראשונה קבעה
משכורת יסוד היא קבעה סכום של 90 ל"י והיום משכורת היסוד היא 103 ל"י -
משכורת של עובד מדינה בדרגה 10 או פחות מזה, שליח באיזה מקום. אין
הדבר הזה לכבוד הפרלמנט או לכבודו של חבר-כנסת. זה איננו מוטרי.

מכיון שהחלטנו שכל שינוי שיבוא יהיה רק בסעיף המשכורת,
ברור שויתרנו מראש על כל שינוי באותם החלקים שאינם נתונים למיטוי,
כלומר בנסיעות והענקה, מלבד אש"ל; אבל מה שהחלטנו בנוגע לאש"ל הוא
כל כך צנוע, שאין כל חשש מפני הפומביות.

כיום מקבלים חברי הכנסת 8,900 ל"י ליום. אמרנו
שסכום זה אינו מציאותי, ואנחנו מציעים להעלות את האש"ל מ-49 ל"י לחודש
ל-65 ל"י לחודש. לסכום זה נוספת תוספת יוקר וזאת או מרת שיש הוספה של
כ-30 ל"י לחודש, או 2 ל"י ליום. זו הוצאה ממשית שיש לחברי-הכנסת
המתגוררים בבתי-מלון.

ביתר הסעיפים איננו מציעים שינויים, משום שאינם
נתונים למס-הכנסה.

אשר למשכורת - נדמה לי שהיתה דעה משותפת לכל חברי
הוועדה, שיש להוציא מכאן את המניעים של דיון פומבי בכל שינוי במשכורת,
ועל-כן הוצע לתקן את החוק בצורה כזאת שהוא יקבע שוועדת-הכנסת רשאית
מדי פעם בפעם להחליט על שינוי בגובה המשכורת, בתנאי שלא תעלה על סכום
מסוים. כולנו הבינו שיש לקבוע תקרה מסוימת, הגבלה שלמעלה הימנה
לא תוכל ועדת-הכנסת לקבוע. חילוקי-הדעות בוועדה הסתמנו ביחס לאופי
ההגבלה ולפי איזה קריטריון תקבע.

בענין ההגבלה היו כמה וכמה הצעות. בזמנו הציע
שר הפיתוח של היום, מ. בנטוב, להצמיד את משכורת חברי-הכנסת לדרגה
ממשלתית, לדרגתו של מנהל משרד ממשלתי. כאשר התחלנו לברר הצעה זו
טען מספר גדול של חברים שמשכורתו של מנהל משרד ממשלתי היא גבוהה
מאד והקפיצה ממשכורת חבר-כנסת למשכורת זו תהיה גדולה מדי, ועל-כן
טענו שאין לקבל הצעה זו. אני, כשלעצמי, חשבתי שחבר-כנסת אינו צריך
להשתוות במעמדו לפקיד ממשלתי, והצעתי להצמיד את המשכורת לזו של שופט.
ומכיון ששינוי כזה נתון למס-הכנסה, אני פטור מלהגרר לוויכוח בשאלת
דרגתו של השופט, כי הפרש הממשי במשכורת השופטים בדרגות השונות, לאחר
טמנכים מס-הכנסה, אינו עולה על 30 ל"י בערך.

ברגע מסוים נראה היה כי הצעה זו מתקבלת על דעת כוללם,
אך כאשר התחלנו לתרגם את הדבר לשפת המספרים נתעוררו היסוסים אצל כמה
מחברי הוועדה, אם גם משכורתו של שופט אינה גבוהה מדי, אם כי היא נמוכה
מזו של מנהל משרד ממשלתי. גם אם משכורת זו אינה גבוהה כל-כך, הרי
בהשוואה למשכורת של חברי-הכנסת כיום, תהיה זו קפיצה גדולה, ז.א. אגו
עלולים לקבל תוספת של למעלה מ-100 ל"י לחודש. כמה חברים טענו שזו
העלאה גדולה מדי, ואם כי לא נקבו במספר מסוים, אמרו שהם מוכנים להעלאה
בגבולות של 70-80 ל"י.

בענין האש"ל החלטנו שהתוספת צריכה להנתן לכנסת מיום
שהתחילה הכנסת השלישית לעבוד ברציפות, כלומר מחודש אוקטובר. לא
קיבלנו כל החלטה ביחס לרטרואקטיביות של העלאה במשכורת, אם יוחלט עליה.

ס. יוספטל:
בשעת הדיון בוועדה באה לידי ביטוי הדעה של כמה חברים
שהשעה אינה מתאימה לדיון זה. אמנם, בינתיים מסתמן
איזה קו במדיניות השכר הכללית, אבל היתה לנו הרגשה שאנחנו, בתור חברי
כנסת, ודאי איננו צריכים להיות; בין אלה הצועדים בראש חקל הדורש
שינויים, ומתוך אחריות לכלל מותר לנו לוותר לעת עתה על הפתרון האישי
שלנו.

ט. יוספטל:

הנימוק הזה נראה לי נכון ויפה גם היום.
אמרת את הדברים האלה גם בוועדת-המשנה.

אני מקבל את הדעה שבענין אש"ל צריך לחול שינוי מידי, היות ואלו הן הוצאות ממסיות. לעומת זאת לא נראה לי כדבר דחוף ומתאים לשעה זו, להביא לדיון פומבי את ענין המשכורת. גם אם נקבל את ההצעה שלהבא תקבע ועדת-הכנסת את המשכורת, על-מנת שיבוא שינוי כזה בחוק צריך להיות ויכוח פומבי על-כך בכנסת. היה לי רושם שבוועדת המשנה היתה הבנה שיש לדחות כרגע את הענין הזה של המשכורת ויש להסתפק בתיקון האש"ל. היו חילוקי-דעות בוועדה מסביב לסכום, אבל לא על העקרון.

לכן אני מתפלאה על כך שחבר-הכנסת בבה אומר שיש כאילו הסכמה כללית שניגש עכשו לתיקון של המשכורת הכללית. לא היתה הסכמה כזאת ואנחנו הפסקנו את הדיון מבלי לסכם אותו.

הצעתי לוועדת הכנסת היא להחליט כרגע בענין האש"ל ולדחות את הדיונים בשאלת המשכורת עד לאחר שישקט קצת הוויכוח הכללי, כדי שלא נכנס לזרם הכללי, כי לא נאה לנו הדבר.

ש. יוניצ'מן:

יותר כמובן לשנות את הדעה ואת הגישה, אבל לי יש הרושם שבוועדת המשנה הגענו פחות או יותר למסקנות כלליות. הסכמנו לזה שצריך לחכות, אבל הסכמנו גם לעקרון שמשכורת זו שאנו מקבלים היא למטה מן המינימום.

יש חברי-כנסת שאינם באים לכל הישיבות והם מכסים את הגרעון שלהם על-ידי תשלומי האש"ל שהם מקבלים מבלי שישתמשו בהם לצרכי אש"ל. ושמענו בוועדת-המשנה מפי חבר-כנסת כיצד גדרש להעלות את התשלום בגן-הילדים של בנו, משום שחבר-כנסת נכלל בדרגה הגבוהה ביותר.

יש להתחשב באותו חבר-כנסת שאין המשכורת מספיקה לו למחייה מינימלית. וקל לו לחבר-כנסת לקבל משכורת נוספת, או תשלום אחר, מבלי שהדבר יתגש כלל במצפוננו. ואחר-כך יכתבו שאין חברי-הכנסת חיים על משכורתם בלבד.

עלינו למנוע דברים כאלה ולהביא החלטה מוסכמת בענין העלאת המשכורת. אם לא נעשה כך, לא אתבייש לאמר את הדברים שאני אומר כאן, גם מעל במת הכנסת, ולא אחשוש מפני משפט הבוחרים.

יש חברים שמקבלים תמורה לכל הוצאותיהם - מלבד אוכל ודירה - מקורות אחרים. יש הממלאים תפקידים אחרים ושם מכסים לו את הוצאות קניית העתון, המברק, המתנה שהוא מביא כשהוא הולך לאיזה מקום בתוקף תפקידו. לאלה יותר קל. יש חבר-כנסת נוסף לחוץ לארץ בתפקיד מחוץ לכנסת, והוא מקבל לא רק הוצאות נסיעה ואש"ל, אלא אף הוצאות מיוחדות ללבוש פתכסות אצלו. לחברים אלה יותר קל. ועל-כן אם יש חברי-כנסת שחושבים שמשכורתם היא גבוהה מדי - יתרמו את החלק המיותר, לפי דעתם, לקרן המגן.

אני טוען בשם אותם חברי-כנסת שאין להם משכורת אחרת, שאין להם הכנסה אחרת, שאינם רוצים להמצא בהנהלות של מוסדות ומפעלים. אני מוכן לשמוע הסבר מפי המתנגדים להעלאה, כיצד אפשר לחיות ממשכורת זו. מדברים על עבודות דחק - ופועל דחק אינו יכול להתקיים משכר דחק. אבל אינני יודע כיצד אפשר לדבר עכשו על "אורבניליבקה", על שווינויות. בברית-המועצות נענש אדם במאסר בשל שימוש במלה זו. יש ארצות שיש בהן צנע מוחלט ואפשר ללמוד מהם. וכבר אמרתי פעם בשאלת הטלפונים, ואני חוזר על זה עכשו: מה שחסר להעלאת משכורתם של חברי-הכנסת אפשר להוסיף מהוצאות של פקידים נדרשים למכוניותיהם. אני ממלא תפקידים ציבוריים רבים שדורשים זמן רב ואני מתקיים בלי מכונית. אם אני יכול לעשות כך - גם הפקידים יכולים להתקיים בלי מכונית.

ש. יוניצ'מן:

כבר פעם אמרנו שאין להעמיד את השופט במצב שלא יהיה לו מינימום למחיה ושחררנו את השופטים במידה ידועה ממס-הכנסה. והציבור הבין את זה. יש אשמים הטוענים - ואולי שלא בצדק - שפקידים בכירים מקבלים משכורת גבוהה מדי. אבל גם לזה יש סיבות. אבל אין איש שמתנגד למשכורת גבוהה של שופט.

הצרה היא שלא כל אחד מבין את חברו. הצרה היא שיש אצלנו אנשים הנמצאים במצב כזה שהם יכולים לוותר על העלאה במשכורת. אין הדבר קל להם, אבל הם יכולים להסכים לוותר זה. זו גישה בלתי-הוגנת, כי אנו יודעים שיש חברי-כנסת שחיים רק על משכורתם בכנסת.

לדעתי, טוב שהציבור יידע מה גובה משכורתו של חבר-כנסת, ואז יבין שיש צורך בהעלאה. כי לא טוב להעמיד את חבר-הכנסת במצב שיקבל משכורת או תשלומים אחרים ממקומות שונים, מלבד הכנסת.

ג. ניר-רפאלקס: השאלה היא עדינה מאד וכבר אמר ח"כ יוניצ'מן שלא כל חברי הכנסת שווים. לפי חוק/חברי-הכנסת אסור לחבר-כנסת לקבל משכורת מכל מקום אחר, אבל מותר לו לעסוק בדברים אחרים. יש חברי כנסת שהם בעלי מפעלים או עורכי-דין. לעומתם יש חברי-כנסת וחיים ממשכורתם. זכור לי שבכנסת הראשונה היה חבר-כנסת שהוא בעל בית-חרושת ליהלומים. וברור שכמה מאות הלירות שהוא קיבל בכנסת שמשו רק כתוספת לרווח שלו בבית-החרושת. אינני יודע כיצד אפשר לתקן את המצב הזה, אבל יש לחשוב על הדבר.

ויש עוד הבדל בין חברי-כנסת לחברי-כנסת - יש כאלה הבאים לירושלים ליום אחד, יש כאלה הבאים לכל ישיבותיה של הכנסת ויש אחרים שאינם באים כלל. לגבי אלה שבאים לכל הישיבות קשה לאמר שהאש"ל מספיק. אבל לגבי אלה שאינם באים או באים רק ליום אחד יש משום רווח בתשלום האש"ל שהם מקבלים. גם הדבר הזה דורש תיקון. קיימת הוראת שלפיה אין משלמים דמי אש"ל לחבר-כנסת הנמצא בחוץ-לארץ ואינו בא לכנסת. אבל אין כל תקנה לגבי אותם חברי-כנסת שיושבים בארץ ואינם באים לכנסת.

ודבר שלישי - זה ענין הנסיעות. חברי-הכנסת מקבלים תשלום של 9 נסיעות. יש כאלה שנוסעים באוטובוסים ויש אחרים שאינם משתמשים בכסף זה למסרה שנועד לה. הדבר הזה תלוי במצפונם של חברי-הכנסת. אני, כשלעצמי, הודעתי שאינני מקבל את הוצאות הנסיעה.

רק לאחר שהדברים האלה יתוקנו אפשר יהיה לדבר על הגדלת דמי האש"ל.

אשר למשכורת היסוד - נראה לי שטוב נעשה אם נדחה את הענין כרגע. התווכחנו מספיק במשך חדשים על העלאת השכר. השעה אינה נוחה להעלאת משכורת ואני מציע להסתפק עכשו בתיקונים. דמי האש"ל והסדר הבעיות שהעליתי.

ט. נורוק: אמרתי כבר בוועדת המשנה שחברי-הכנסת הם בני חורגים למדינת ישראל. לכולם מותר לדרוש - הרופאים, העובדים האקדמאים, הפועלים - ולחברי הכנסת אסור לדרוש שינוי במשכורת.

ח"כ יוספטל אמרה שאנו הצועדים בראש צריכים לשמש לדגמא לאחרים. חברי-הממשלה הם שצריכים לשמש דוגמא. כמה הם מקבלים? הם משכורתם היא גם כן זו של פקיד בדרגה 7? את הדברים האלה יש להגיד פעם אחת בגלוי. יש כאן ביישנות שקר - כל אחד חושב את הדברים האלה בלבד, אך חושש להגידם בקול רם, מפחד של מה יאמרו הבריות.

מ. נורוק: דוקא הנוהג הדמוקרטי דורש שמי שמשרת את המדינה יקבל משכורת הוגנת. אצלנו קיימת עוד הפסיכולוגיה של גבאי צדקה בעיירה הקטנה, שראו פחיתות הכבוד בקבלת שכר טרחה. בדרך זו אנו באים לנעול דלת בפני אנשים מוכשרים, שאינם עושים, כי חברי-כנסת יוכלו להיות רק עשירים.

דמי האש"ל שאנו מקבלים הם ללעג ולקלס. אנו מקבלים דמי נסיעות ל"קשר" ו"אביב". אבל עלי להגיע לתחנת המוניות מביתי וטן התחנה לבין-המלון בשעה שמזוודה בידי, ואני נזקק למונית - מי משלם לי את ההוצאות האלו?

יש גם פרשה של מברקים. כל יום אנו מוצאים הזמנות לחתונות ובר-מצוות ועוד ועוד מאנשים שאינני מכיר אותם כלל. אבל הם מדגישים את התובת למברקים - ואני שולח. אני תורם תרומות ללמעלה מ-30 חברות. וחברות אלו באות ומבקשות עכשו להגדיל את התרומה ולהכפילה. מניין ניקח את הכסף הזה. ופונים אלינו כאל חבר-כנסת שמשכורתם גבוהה. אנו מקבלים ספרים ממחברים שונים - לאו דוקא דתיים - צריך לפתות להחזיר להם את דמי המשלוח. ונוסף לכל אלה - סתם נדבות. אני תורם למעוץ חטים בארבעה מקומות. פונים אלי וכחבר-כנסת אינני יכול לסרב. אם למשל ביום ראשון נתקיימה מסיבה אצל הצייר ההולנדי, וכיור הוועד המקומי של האגוד הבינפרלמנטרי הוזמנתי אליה, - ז.א. שכבר ביום ראשון באתי לירושלים - האם דמי האש"ל מכסים הוצאה זו? (היור: לשם כך יש הענקה). ההענקה אינה מספיקה לכל אלה.

אני תומך בדבריו של ח"כ יוניצ'מן. יש להסביר את מצב הדברים לציבור הרחב. הקהל חושב שאנחנו מקבלים 500 ל"י לחודש. איננו צריכים להסתפק בפליאטיבים כפי שהציעו כאן. אנו זקוקים לשינוי ראדיקאלי ואיננו צריכים לחשוש ל"מה יאמרו".

עלינו לקבל משכורת לא קטנה מזו של מנהל כללי. אנחנו עובדים לא פחות ממנהל כללי. הכל יודעים מה אנחנו עושים כאן, בתל-אביב, בחיפה ובקיבוצים ובמושבים. משום-כך אינני מקבל את ההצעה של השוואת המשכורת לזו של שופט. אני דורש שנקבל משכורת של מנהל כללי. ועלינו להצאת במסע הסברה בציבור הרחב. אני משוכנע שאיש לא יתנגד לכך.

אשר לדבריו של ח"כ ניר. אני הצעתי את הדבר הזה בוועדת הכנסת עוד בכנסת הראשונה. יש לי קצת נסיון מפרלמנטים אחרים שבהם היה נהוג שחבר הפרלמנט רשאי היה לא להשתתף בישיבות במשך שבוע אחד. אם הוא עובר על הזמן הזה, עליו לקבל חופש מן הפרלמנט. וכשהוא נעדר מבלי לקבל חופשה, מנכים לו חלק מתאם משכורתו, בהתאם למספר הישיבות שלא השתתף בהן. מלבד זאת צריכים חברי-הכנסת לרשום את שמותיהם, כדי שידעו מי משתתף ומי לא. היום יש חברי-כנסת שאינם באים במשך שנה שלמה ואין איש יודע על כך. כאשר הצעתי בזמנו את הדבר הזה אמרו לי שחברי-הכנסת אינם תלמידים בבית-הספר. גם פמחינה זו עלינו לשנות את התקנון.

א. תלמי: אין ויכוח על כך שהמשכורת שמקבלים חברי-הכנסת היא קטנה. אנו מתייחסים אל חברי-הכנסת כאל עובדים - עובדים נבחרים אמנם, אבל עובדים. וזכותם של עובדים לעמוד על האשרות להתקיים ככל עובד אחר. לכן הייתי מרגישה את עצמה דוקא בחברה מכובדת מאד, אילו חברי-הכנסת, יחד עם ציבור העובדים והשכירים, היו תובעים גם הם לעצמם העלאת השכר.

זוהי אולי אחת הסיבות שחשבתי - ואני חושבת שם הלאה - שאצטנו צריכים לעמוד על זכותנו, כשם שיכולים וצריכים ועומדים על זכותם כל העובדים, והמערכה שמתנהלת עכשו היא צודקת. יש להסדיר את הדברים כך שהמדינה לא תנזק והעובד יבוא על שכרו. אני תוהה על אותם החברים שעומדים במערכה זו של העלאת השכר וחושבים שהדבר הזה יעורר כבוד. מדוע חברי-הכנסת אינם עומדים על זכותם? יש לי רושם שכל מי שישמע ששכר היסוד של חברי-הכנסת הוא 103 ל"י באמת יתמה על כך. נכון שיש לנו חובות נוספות - יש מה שקוראים "נובלס אובליג'ט".

א. תלמי:

בוועדת המשנה היו חילוקי-דעות על כמה להעלות ומת, אבל עובדה היא שלא היו חילוקי-דעות על כך שיש להעלות. היה גם ויכוח על-כך אם יש להצמיד את המשכורת אחת ולתמיד לשכרו של איזה פקיד גבוה, כדי שהכנסת לא תוטרח מדי פעם לעשות את המלאכה הזאת שאינה נעימה, אולי הוסיף סכום מסוים באופן חד-פעמי. למשל, שכרו של שופט שלום, או שופט מחוזי. (ש. יוניצ'מן: הם מקבלים יותר - הם משוחררים ממש-הכנסת). אם נעלה את האש"ל - וכאן לא יהיו חילוקי-דעות - נדמה לי שהשכר הנמוך ביותר של שופט - 325 ל"י - תהיה בו העלאה גדולה מדי. ז.א. שיש פה העלאה של 300 אחוז.

אני מציעה שבחליט, נוסף להעלאת דמי האש"ל, גם על העלאת השכר היסודי. אני חושבת שאין להצמידו לאף אחת מן המשכורות שגוקבו כאן. הן גדולות מדי. צריך למצוא קנה מדה כזה שלפיו אפשר יהיה להסיף לכל היומם 80/90 ל"י לשכר היסוד. זה הסכום, לפי דעתי, שאנחנו חייבים להוסיף, ויש למצוא את המפתח שאפשר להצמידו אליו.

ש. הלל:

ירשו לי החברים עדיין לא לחוות דעה על גובה הסכום. אני רוצה בעיקר לדבר על ה"מתי" וה"איך". כל העלאה במשכורת - אינני מדבר על העלאה באש"ל, העלאה של כ-2 ל"י שאפשר להחליט עליה כאן - אבל כל העלאה במשכורת - וייתכן שצריך להחליט עליה - צריכה להיות מלווה כל המבנה הזה. העלאה במשכורת תבוא בד בבד עם זה שישנו את צורת האש"ל ודמי הנסיעות, שיהיו מותנים בהשתתפות בישיבות. אין לדרוש מחבר-כנסת שיורידו משכרו על שלא בא לישיבות הכנסת. יכול להיות שחבר-כנסת ימצא לנכון לשבות. והיה כבר מקרה שחבר-הכנסת ציו לינג בגלל חילוקי-דעות מצא לנכון לשבות. אני יכול להתווכח על עצם העניין אם זה טוב או רע. אבל חבר-כנסת חשב שאת שרותו הנאמן הוא עושה על-ידי זה שהוא מחרימ. אינני יכול להגיד לו: נרעיב אותך. אבל אני יכול להגיד לו: אינך מקבל דמי אש"ל. לכן כל שינוי בגובה המשכורת מוכרח לבוא עם שינוי יסודי של כל המבנה, כדי שאחת ולתמיד נפסיק את הפיקציה שאדם מקבל הוצאות אש"ל, בשעה שאינו נמצא כאן, והוצאות נסיעה בשעה שאינו נוסע. זה יחייב דיון. אבל השאלה היא מתי נקיים את הדיון.

א. תלמי:

האם ועדת-הכנסת מוסמכת לדון בזה?

ש. הלל:

מקומו של הדיון - וצריך להכין אותו - עם שנת התקציב החדשה, שעליה בנויה המשכורת שלנו עד היום. לא מזמן קיבלנו תקציב נוסף וביקרנו אותו. למעשה, באים ומבקשים כאן תקציב נוסף. אינני רוצה שנעשה תקציב נוסף על חשבון משכורת חברי-הכנסת. אני רוצה שבהצעת התקציב שתתמיל ב-1 באפריל נגיש את משאלות לבנו. היום, יש בזה למעשה תביעה לתקציב נוסף. (מ. וילנר: יש רזרבה).

אני בכל אופן חושב שאין זה גאה לנו שבתוך שנת התקציב נדרוש את הדבר הזה. אני מקבל את כל הטענות של החברים, אבל בתוך שנת התקציב אין לעשות זאת, כדי להעלות את משכורת חברי-הכנסת.

רק אם יבוא שינוי במבנה, כפי שאמרתי, ואם הדיון יתקיים לקראת שנת התקציב הבאה, אני אהיה מוכן לתמוך בהעלאה של שכר היסוד, כי גם אני חושב שמשכורת זו, לפי מבנה, אינה משכורת.

א. אלטמן:

הגישה לשאלה זו במשך כמה שנים היא מוזרה מאד. חברי-כנסת מפחדים לדבר על נושא זה והתוצאה היא שהם בין המקופחים ביותר במדינה. ומעניין, שנשעה שמשוחחים עם חבר כנסת בשיחה אישית הוא מביעה דעה שונה מזו שהוא מביע בשביל הפרוטוקול. דרוש לחבר-הכנסת העוז לדבר על דברים אלה כדי שעותיו לא תקבענה על-ידי שיקולים דמגוגיים מה יאמרו מצד אחד ומה הוא מבקש להפגין מצד שני.

א. אלטמן:
בזמן הדיונים יש לבסס את כל החישובים על אותם חברי-כנסת שחיים רק ממשכורתם כחברי-כנסת ולא על אלה שיש להם מקורות פרנסה אחרים. הוא הדין לגבי אש"ל. יש להתחשב באותם החברים שבאים לכל ישיבות הכנסת. ייתכן שיש לקבוע הגבלות מסוימות לגבי אלה שאינם באים לכל הישיבות. אבל אלה שבאים אינם צריכים לבול בשל כך.

באים אל חברי-הכנסת ודורשים מהם תרומות מתרומות שונות וטוענים שלא ייתכן לשלם השנה כפי ששילמו לפני ארבע או חמש שנים. לחברי-הכנסת אין קופת תגמולין ופנסיה וחבר-כנסת שעוזב את הכנסת ואינו חוזר למקום עבודה אחר צריך להתחיל לבנות את חייו מחדש, כפי שאמר לי עורך-דין אחד שישב בכנסת הראשונה והשניה: "עלי לבנות את משרדי מחדש, לאחר שהזנחתי אותן במשך 8 שנים."

דובר הרבה בזמן האחרון לא רק על העלאת משכורת היסוד, אלא על הגדלת הפער. האם אין הדבר הזה חל גם על חברי-הכנסת?

הציבור הרחב אינו מתאר לעצמו שחבר-הכנסת חי ממשכורת זו, ולא פעם שואלים אותי: כיצד אתה חי ממשכורתך זו? אנו חיים במציאות מסוימת של החסדה רבה, ולא טוב הדבר שלא יאמינו לחבר-הכנסת שהוא חי רק על משכורתו בכנסת.

זה שנים שאני שומע שאומרים לי: לא זה הרגע. ובכן מתי יגיע הזמן המתאים? כאשר העלו לכולם - לנו לא העלו. כאשר הכל תובעים עכשו - לנו אסור לתבוע. עכשו אומרים שיש לדחות את התעלוא עד לשנת התקציב הבאה.

נאמר כאן שחברים רבים אינם באים לכנסת ומקבלים דמי אש"ל. אני חסה להאמין שהם אינם באים כדי לתקן את משכורתם באופן מלאכותי. גישה זו מהווה אחד הגורמים לאי-ביקורת של חברי-הכנסת בכנסת.

והערה אחת בשם אנשים שלא נדברתי אתם - חברי-הכנסת הירושלמיים. יש לקחת בחשבון שחברי כנסת אלה צמודים לכנסת במשך 3 ימים, וגם להם נדרמות הוצאות מיוחדות בגלל זה. אני מבקש לקחת בחשבון את הדבר הזה.

ש. שורש:
כנראה שבענין זה יש גישות שונות, כמו בכל ענין אחר. גישתי היא שונה במקצת. אינני מתעלם מן הנימוקים שהועלו כאן על-ידי חברי-הכנסת. אבל אצלי קובעת בראש וראשונה העובדה שאנחנו נציגי ציבור, ובתור שכאלה אנחנו יושבים בכנסת. אינני יכולים לבוא בתבזעויות שונות לציבור, מבלי שנתבע את אותם הדברים גם מעצמנו. לא נוכל לטעון לגבי עובדים אחרים שהמדינה לא תוכל לשאת העלאת שכר, ואילו לגבי עצמנו נאמר שהכל שפיר והכל מותר.

אם יבוא תיקון - אני מציע שהוא יהיה בגבולות של 30-35 ל"י, מבלי להצמידו לכל משכורת אחרת. כל השוואה למשכורת שופט או מנהל משרד אינה נראית לי כמתאימה.

אינני גורס את טענתו של ח"כ הלל בענין התקציב. לא כמה אלפי לירות אלו יקבעו את התקציב.

אני מציע לדחות ענין זה כרגע. מתקיים כיום דיון כללי בענין השכר, ואינני צריכים להכליל את עצמנו בתוכו.

בענין האש"ל - בתחילה נראתה לי ההצעה להצמיד תשלום זה לביקוריו של חבר-הכנסת בכנסת, אבל לאחר הרהור נוסף חושבני שיש לקחת בחשבון שחבר-כנסת חייב לבקר במקומות שונים בארץ, עקב תפקידו - בקיבוצים ובמושבנים - כדי לדעת מה הנוק שבגורם משטפון או מה המצב במקום זה או אחר, והוא עורך ביקורים אלה על חשבון משכורתו, מבלי לקבל כל תשלום נוסף. לכן, האש"ל הזה צריך לשמש גם את הצרכים האלה, אם אינו מבקר בכנסת. יש לא מוך על חברי-הכנסת שימלאו את תפקידם כמיטב מצפונם.

בסיכום: אני בעד בתיקון בדמי האש"ל, אבל אני מציע לדחות את הדיון בשאלת המשכורת לזמן מה.

א. רמז: אני כירוק בחבורה יש לי כמה התרשמויות בענין זה, ולא דוקא מבחינה סיעתית.

קודם כל כמה דברים ביחס לשיטה. אני הולך ומתרשם מכמה תופעות שאני נתקל בהן בכנסת, בשיטה הכללית שלה, "שמשו אינו כשורה בממלכת דניה". בזה יש כמה דברים שגם בתקום ציבוריים ובחלקם פוזנעיים. ואמר כבר מישהו שאנחנו מדינה קטנה שמפלגות רבות בה, ויש בה הרבה מאד החשדה, בעיקר בתיים הציבוריים שלנו. יש דברים שקשה לתקן אותם. אבל יש דברים שצריך לעשות אותם מראש ולכוון אותם נגד אפשרות שנותנת פתח לדברים כאלה בחיים הציבוריים שלנו. נדמה לי שאחד הדברים הללו הוא הנושא שבו אנחנו דנים היום.

אני בהחלט שותף לאלה הטוענים שאין אמון בציבור היום שחבר-כנסת מתקיים ממשכורתו. למעשה, ההשקפה היא שחברי-כנסת הם הראשונים המפירים חוק שהם עצמם חוקקו אותו, שאסר עליהם לקבל משכורת אחרת.

צריך להניח בכל זאת שיהיו תמיד חברי-כנסת שלא יהיה להם מקור הכנסה אחר ובדרך כלל אחד החוקים הראשונים של כל הדמוקרסיות בהיסטוריה הוא שההסדרים של הנציגים הנבחרים, אפשרות קיומם ואפשרות ביצוע עבודתם צריכים להיות לפי החוליה החלשה ביותר בשרשרת מבחינה כלכלית, כדי לאפשר גם לנציגים שאין להם אמצעים אחרים להסתדר וגם לבצע את פעולתם כראוי. ידוע לנו, למשל, שעד היום התאוריה אומרת שלהבחר לתפקיד של נשיא ארצות הברית יכול רק אדם שיש לו 100 אלף דולר בבנק. כי משכורתו של נשיא ארצות הברית, מסורת עבודתו, היא כזאת שהוא מוכרח להפסיד כסף. אם הוא רוצה הוא יכול לעסוק בדברים אחרים: נשיא ארצות הברית יכול להבחר כמנהל בחמשים חברות ולקבל משכורת ולפרסם מאמר ולקבל שכר סופרים עצום. אבל נאה שלא יעשה את הדברים האלה. הבעיה שלו היא אחרת.

נדמה לי שאני אומר את הדברים האלה כלפי איזו רמיזה שנשמעה כאן מצדדים שונים לנסות, מבחינת השיטה, להשיג לשיטה שאפשר יהיה לקבוע את המשכורת של חברי-הכנסת בצנעה, אם לא בצנע. אני נגד כל שיטה כזאת. אני מתנגד לכל שינוי בצד זה של החוק, ביחוד במדינתנו. מותר לנציגי ציבור להתווכח בפומבי - אם יש להם מה להתווכח - ביחוד כמה שנוגע לעמדתם, כדי שלא יחשדו בהם. אין לך דבר יותר בריא להפגת החששות מאשר הבאת הדבר לציבור, מבלי שהדבר ייעשה בחדרי חדרים.

נדמה לי שזו הדרך במקומות שונים - ואינני בא להאשים איש. על-ידי הקיצונית שלנו, עברנו אולי על ההישגים הארגוניים והיכולת הפיזית להתקדם יחד עם ההתפתחות הממשית. אבל יש אצלנו מכמה בחינות שני אבסורדים: אין אמון בציבור שחברי-הכנסת מתקיימים מן המשכורת המוצהרת שלהם. שנית, שמבנה המשכורת הוא אבסורדי בהחלט, שהיסוד הוא נמוך ועושים כל מיני סידורים כדי לתקן את המצב. זה יותר קל. זה עוד הפעם עושים בצנעה; זה לא צריך לבוא לכנסת; אפשר להגדיל את ההענקת ואת האש"ל. בין השורות שמעתי נימה כזאת כאן ושם. אני נגד הסדרים כאלה.

אינני חושב שענין משכורת חברי-הכנסת צריך להיות דומה לענין של שכר פועלים, עובדים מקצועיים, או אפילו של האיגוד המקצועי. אסור להפוך חברות בכנסת למקום עבודה ולמקצוע. היא חייבת להשאר תמיד שליחות שצריך לתת לה את הכלים הדרושים לביצועה כראוי. כולנו עסקנו בשליחות אחת או אחרת וההתחשבות בצרכים של השליח למילוי תפקידו, היתן מה הם הכלים שיש להעמיד לרשותו כדי שיבצע את שליחותו כראוי. זאת צריכה להיות השיטה.

נדמה לי ששיטה הבחירות שלנו היא מקור לכל רע, מקור לרוב הרעות שאני רואה בציבור שלנו. אילו היה חבר-כנסת נבחר על-ידי בוחרים שהוא יודע מי הם, והם יודעים מי הוא, היינו נמצעים מהרבה צרות. זו גישה חשובה מאד. אבל אינני מכניס את זה לזוויכוח כעת. אני מעלה את זה משום שחוסר האחיות הישירה של נבחר לבוחריו, אלא למפלגתו, לסייעתו בלבד, גורמת לדברים אלה. במיוחד משום שאין הדבר כך, כל שיטה שיוחלט עליה כאן, צריכה להיות בהחלט ציבורית.

א. רמז:

מה לדעתי צריכה להיות השיטה - ולא דוקא מנקודת הראות של ח"כ הלל? מכיון שאני רואה את הדבר כחלק מן המערכה המדינית לביצוע תפקידיה הדמוקרטיים, את הכנסת וחבריה - אני חושב שהשיטה צריכה להיות שוועדה הכנסת מציע מדי שנה בשנה, יחד עם הצעת התקציב הכללי, את תקציב הכנסת הכולל את הצעותיה ביחס למשכורת חברי-הכנסת. זה צריך לבוא לוויכוח הכללי של התקציב. זה אחד מתקציבי המדינה. זה נהוג ברוב המדינות, עד כמה שידוע לי. אני מסכים עם ח"כ שורש שלא כמה אלפי לירות אלו יכריעו בתקציב השנתי. לא זו הדרך הנכונה לבסס את הדבר. זה לא יתקבל על דעת האנשים והציבור.

אני הייתי מציע לא לסנות את החוק הקיים על-ידי זה שוועדת הכנסת תוסמך לחוקק תקנות ביחס למשכורת חברי-הכנסת, אלא להטיל עליה את החובה להביא הצעות שיש לה יחד עם הצעת התקציב מדי שנה בשנה, כדי שבכל שנה תהיה הזדמנות לדבר על כך. עד עכשו הדיון בתקציב לא כלל בתוכו דיון במשכורתם של חברי-הכנסת.

אני בדעה שגם בעיות של זמן יש להם ערך, כי בתוך עמנו אנו חיים. מבהינה זו זה יצרף לבעיה של הזמן. אינני חושב של מרות המצב הקשה מישהו מאתנו עומד לגווע ברעף עד חודש אפריל.

אני בכל זאת חושב שיש להצמיד לוויכוח זה את ענין חובות חברי-הכנסת. מצליף הטיעה יכול להיות יותר יעיל או פחות יעיל. אבל מזכירות הכנסת צריכה לדעת מי הם חברי-הכנסת המשתתפים יום בשיבות. יותר מזה - ואני חושב להציע משהו בענין זה - הבוחרים צריכים לדעת בכל הצבעה מי השתתף בה ואיך הוא הצביע. זכותם לדעת זאת, בכל הצבעה שנערכת בכנסת - היא צריכה להערך באופן שמי, בין אם זו הצבעה סיעתית או אישית. חשוב לדעת מי השתתף ומה היתה עמדתו ומה דיבר בנושא זה או אחר. במידה שחברי-הכנסת יידעו שהדבר כך והוא מובא לידיעת הציבור, ישתנה גם יחסם לעבודת הכנסת. זה יכול לתת גם איזה שהוא מודד לענייני אשל ועניינים אחרים שאינני רוצה להכנס עכשו לתוכם.

ג. שוקן:

אין חילוקי-דעות שהמשכורת היא גמוכה ושחברי-הכנסת הם המקופחים בין מקבלי משכורת במדינה. היא מתאימה בערך לזו של רפורטר מתחיל היום במדינת ישראל. רפורטר ותין מקבל משכורת יסוד של 150 ל"י.

איננו יכולים לדון בפרשה זו בחלל ריק. יש בכלל סוגים רבים של מקופחים במשכורת במדינה זו. הוויכוח הזה העסיק את החיים הציבוריים בשנה-שנתיים האחרונות והטיפול בשאלה זו, בשלב זה, הוא אינטנסיבי מאד. לא ייתכן שחברי-הכנסת יפתרו את השאלה הזאת כל עוד הבעיה של סוגי המקופחים האחרים לא מצאה את פתרונה.

בהצעות ששמענו מדובר על הצמדה למשכורת של שופט או סוג אחר של עובדי מדינה. אינני בטוח אם יש לצמיד אתה מבחינה קבועה, כלומר שמשכורת חברי-הכנסת צריכה לבוע באופן אוטומטי עם משכורתם של סוגי עובדים אחרים. אבל מבחינה מעשית תהיה התאמה, כי בסופו של דבר זה מתבטא בטכומים ובדרך כלל תהיה המשכורת שווה או דומה למשכורת של איזה שהם עובדים. אם מדברים על השוואות - איננו יכולים להתעלם מבעייתם של אלה שאליהם אנו רוצים להשתוות.

השאלה הזאת ודאי תגיע לאיזה הסדר, לפתרון חלקי או מלא או תשאר כפי שהיא היום במשך השבועות או החדשים הקרובים. חושבני שאי-אפשר להחליט על התיקון במשכורתם של חברי-הכנסת כל עוד לא נדע מה יהא סופו של הדיון הכללי שמתנהל על משכורתם של העובדים הבכירים. אינני חושב שזה ענין של דחיה לזמן ממושך, כי השאלה ודאי תוכרע כך או אחרת בזמן הקרוב. אנחנו מוכרחים לחכות עד שהענין יסתיים, כדי לקבוע עמדה לגבי הענין שלנו. לא ייתכן שבמצב הנוכחי, כאשר הממשלה לפני חצי שנה קיבלה החלטה מסוימת, והיום היא אינה רוצה לבצע אותה, שאנחנו נחליט על העלאת משכורתנו. ובזה אינני רוצה להמעיט כמלוא הנימה את הקיפוח של חברי-הכנסת. אבל איננו יכולים לקבוע דבר כל עוד לא נסתיים הדיון הכללי.

אם להצמיד את המשכורת - אינני חושב שיש להצמידה לזו של מנהל כללי. אין הדבר מקובל במדינות אחרות. למשל באנגליה, מנהל כללי או סגן שר קבוע, ודאי מקבל משכורת יותר גבוהה מזו של מנהל בית

ג. שוקן:

הנבחרים. אי-אפשר להשוות את התפקידים ואת התנאים שבהם אושים את המלאכה. מנהל כללי איננו יכול לעשות שום דבר אחר חוץ מעבודתו. חבר-כנסת במציאות אינו תלוי אך ורק במשכורתו. אינני חושב שיש מקום להשוואה זו ולהצעה כזאת.

ייתכן שיש מקום להתאים את זה פחות או יותר למשכורת של שופטים. אבל לא הייתי עושה את זה באופן מתמיד. אם דנים על משכורת צריכים להביא בחשבון מה מקבלים סוגים אחרים. אבל לא הייתי אומר שמשכורת חבר-כנסת צריכה להיות פמודה למשכורת שופט או עובד ציבורי אחר מבחינת ההגדרה.

יש מקום לתיקון מסוים של תשלום האש"ל ביחס מסוים להשתתפות המעשית של חברי-הכנסת בדיונים בירושלים. אפשר להביא בחשבון את מה ששמענו מפי ח"כ טורש, שיש לפעמים הוצאות אש"ל גם לא בירושלים, אבל זה אינו יכול להיות ענין של קבע. אם חבר-כנסת אינו משתתף בישיבות הכנסת במשך תקופה ממושכת, אין הצדקה לשלם לו דמי אש"ל. גם כאשר חברי-כנסת נמצאים בחוץ-לארץ בטליחות שאינה מטעם הכנסת, אין הצדקה לשלם להם משכורת. יש מקרים כאלה שעובד במוסד או מפעל מקבל על עצמו שליחות ממקום אחר ומקבל חופשה ללא תשלום, ומי ששולח אותו צריך לדאוג לפרנסתו בזמן השליחות. (היו"ר ב. אזניה: כאן יש שאלה של חוק. לפי החוק אסור לו לקבל משכורת מכל מקום אחר. קשה לקבוע בחוק שבזמן שהוא נמצא בשליחות מותר לו לא לקבל את המשכורת).

זאת בעיה שצריכים לפתור אותה. אינני חושב שהמכשול הזה צריך למנוע את הדיון. זה לא בריא שבביל חברי-הכנסת ובשביל המוסדות השונים. יוצא שחבר-הכנסת הוא שליח פחות או יותר זול, מפני שיש מי שמשלם את משכורתו. זה לא לטובת הכנסת, מפני שבדרך זו היא מפסידה חברים טובים. אני מזכיר את הבעיה הזאת והיא טעונה מחשבה.

ע. איכילוב:

בראשית דברי הקצרים אני רוצה להסכים לשתי הנחות שהושמעו כאן. האחת, שאיננו צריכים לחשוש מפני הבאת העובדות והמספרים בפני הציבור, כדי שידע את הדברים בצורה ברורה. עשרות איש ששאלוני לגובה המשכורת נדהמו מן הפער העצום בין תשובתי לבין מה ששערו שהמשכורת היא לדעתם. אני מוסיף עוד כ-70-60 ל"י להוצאות הנסיעה שאני מקבל, כי יש לי מכונית.

ההנחה השניה שאני מקבל אותה היא, שאנחנו מוכרחים לדון רק לאור אותו חלק של חברי-הכנסת שמתקיים על משכורתם בכנסת בלבד. הוא הדין לגבי האש"ל - עלינו לדון מנקודת ראות של אלה המשתתפים בכל ישיבות הכנסת. רק לאחר שנקבע את זאת נוכל לדון בהגבלות לגבי אלה שאינם משתתפים בישיבות.

אני מסכים לדבריו של ח"כ שוקן שאיננו דנים בחלל ריק. אבל אינני מוכן להתקשר לזה עד כדי קיצוניות כזאת. אנחנו במובן ידוע דומים עכשו לאותו אדם שבכנס למסעדה וביקש ארוחה מסוימת, השיב לו המלצר שאין לו הדבר הזה; חזר האיש והזמין מנה שניה ושלישית ורביעית - ועל הכל השיב לו המלצר, שאין ואין ואין; לבסוף נותרת המלצר ואמר לו: זלזן שכמוך עוד לא פגשתי. כך גם אנחנו - מבקשים ומדברים ואין מקבלים, ולבסוף, אנחנו הזלזלים הגדולים.

אינני צריך לחפש דוגמאות בשום מקום אחר - אפשר למצוא אותן כאן, על-יד השולחן הזה. חברת-הכנסת תלמי מסכימה כאן להעלאה במשכורת של 80-90 ל"י בערך, אבל במקום אחר, בשעת הדיון על הרחמת הפער היא תתנגד לכל הצעה להגדיל את הפער. אין אנו רוצים להמצא בצבת על-יד השולחן הזה.

זוהי עמדת סיעתי בקשר עם אנשי המקצועות החפשיים. אני מקבל את ההצעה שלא נצמיד את זה לסכום מסוים, אלא שנקבע את הדבר ביחס לגבולות של יכולת קיום. גם ח"כ שוקן אמר שמשכורת זו היא מנוכחת.

עלינו להחליט בענייננו ללא חשש מן הציבור, אלא בהתאם לצרכים, ואחר-כך נדון ביחס לאלה שאינם באים. אם נחליט - יכתבו על זה יום או יומיים או שבוע והענין יישכח. אם נדחה את הדיונים - יכתבו ויכתבו על זה במשך חודשיים, שלושה וארבעה, ונועלה ללפס כל צורך על שולחן

ע. איכילוב:

הדיונים הפומביים. אני מציע שנחליט היום. ההצעה בענין התקציב היא נכונה מבחינה פורמאלית. אבל אין לה מקום מבחינת הדיון הקקציבי שלנו. אינני רוצה להכנס לשאלה לאיזה טכומים זה מגיע, אבל הדבר ניתן להעשות בגבולות התקציביים.

אני מציע לקבל את הצעת ועדת המסנה בענין האש"ל וכן להחליט בענין המשכורת.

הי"ר ב. אזניה: אנו מפסיקים עתה את הדיון ונמשיך בו בשבוע הבא.

ב. חוק קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל תשט"ז - 1955:
ויתור על חובת ה"24 שעות".

ה ר ח ל ט

לוותר על הצורך להניח על שולחן הכנסת את חוק קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל תשט"ז - 1955, 24 שעות לפני הקריאה השניה והטלישית בו.

ג. שרונת:

נציגנו בוועדת-המסנה לפניות הציבור הוא חבר-הכנסת עבאט. מכיון שהוא חולה, אנו מבקשים רשות לשלוח נציג אחר במקומו איננו מקפידים על כך.

ב. גיר-רפאלקט:

הי"ר ב. אזניה:

אני מבקש להעלות לסדר-היום את שאלת הטלפונים. יש לי גם שאלה הנוגעת לחוק החסינות.

ש. יוניצ'מן:

הישיבה ננעלה בשעה 11.00